

Izjava visokog predstavnika Valentina Inzka u povodu 25. obljetnice Dejtonskog mirovnog sporazuma

Poštovani građani Bosne i Hercegovine!

Prošlo je dvadeset i pet godina od kako je Daytonski mirovni sporazum okončao rat u Bosni i Hercegovini. Ova zemlja se danas suočava s golemim izazovima. Međutim, dok ih rješavamo, ne zaboravimo da je Dayton održao mir.

A to nije malo. Samo se nakratko sjetimo situacija u Nagorno-Karabahu, na Kavkazu, ili na Bliskom istoku, ili se prisjetimo izbjegličke krize.

Ali mir nije kraj. Mir je polazna točka. Ili, kako je pokojni visoki predstavnik Paddy Ashdown rekao: "Dayton je temelj, ne strop." Dayton je osnova za državu koju pokušavamo zajedno izgraditi i nadograđivati.

Mir je omogućio da se ide naprijed, iako se krećemo mnogo sporije nego što to građani s pravom očekuju.

U prvom desetljeću nakon Daytonu, stotine tisuća građana vratile su se svojim domovima, uspješno je uvedena konvertibilna marka – jedna od najstabilnijih u Europi – zajedno s biometrijskim putovnicama i osobnim kartama,

zajedničkim registarskim pločicama, zastavom i himnom, Graničnom policijom, da više ne nabrajam.

Uveden je sustav neizravnog oporezivanja – daleko napredniji u odnosu na slične sustave u regiji – a počela je reforma pravosudnog sustava i reforma policije. Osnovane su Oružane snage BiH, koje su se istaknule prilikom pružanja pomoći nakon poplava i u drugim aktivnostima unutar BiH, kao i u sudjelovanju u međunarodnim mirovnim operacijama širom svijeta.

A Ured visokog predstavnika bio je glavni pokretač ovih reformi. Bonske ovlasti – koje su OHR-u date 1997. godine kako bi u potpunosti mogao provesti daytonski mandat – bile su od suštinskog značaja i učinkovite tijekom prve faze oporavka.

Moji prethodnici razumno su ih koristili kako bi Bosni i Hercegovini osigurali institucionalnu i pravnu infrastrukturu potrebnu da zemlja funkcionira kao suvremeno demokratsko društvo.

U povodu ove 25. obljetnice, želio bih izraziti zahvalnost svim svojim prethodnicima: Carlu Bildtu, Carlosu Westendorpu, Wolfgangu Petritschu, Christianu Schwarz-Schillingu, Miroslavu Lajčaku i, naravno, pokojnom Paddyju Ashdownu, za sve što su uradili u ime građana Bosne i Hercegovine.

Građani Bosne i Hercegovine zahtijevali su – i još uvijek zahtijevaju – pravo živjeti u društvu koje poštuje sve građane, koje osigurava dobre škole, koje osigurava dobre bolnice i javne usluge i nudi pristojna radna mjesta i ekonomske mogućnosti. Uvijek iznova, poticaj za pozitivne promjene dolazi prvenstveno od samih građana, ne od političkih aktera.

Obitelji onih koji su ubijeni ili nestali u ratu iz svih zajednica, udružile su se da bi se borile za zajednički cilj, da osiguraju da se njihovi najbliži pamte s dostojanstvom i poštovanjem. Ali obitelji onih koji su bili žrtve korupcije i

neučinkovitosti udružile su se u građanskim inicijativama kako bi zahtijevali njihovu odgovornost.

Ipak, napredak gotovo da se zaustavio, a građani – posebno mladi – napuštaju Bosnu i Hercegovinu. Sele se u zemlje koje pružaju ekonomske prilike, u skladu s vladavinom prava. Sele se u zemlje koje pružaju normalan život. Međunarodna zajednica radi – i nastavit će da radi – kako bi se stavila točka na nekažnjivost onih u Bosni i Hercegovini koji su nasilni ili moćni ili oboje, i da ojača institucije koje štite građane.

Vjerujem da građani Bosne i Hercegovine žele postaviti novi pravac.

Vjerujem da mogu uspjeti uz snažnu i dosljednu potporu međunarodnih partnera.

Promjena može doći čak u okviru daytonskoga sustava.

Dayton nikome ne daje pravo dovoditi u pitanje zemlju ili njene ljude. On svakom građaninu daje pravo izgraditi pristojan život koji je dostojanstven i siguran.

Građani Bosne i Hercegovine mogu biti sigurni da će njihovi partneri u međunarodnoj zajednici biti uz njih na čvrstom i odlučnom putu prema tom cilju.

Taj put bi mogao i mora biti odlučniji nego u posljednjih deset godina, a trebao bi obuhvatiti i uspješne elemente iz prvih deset godina kada su država, entiteti i kantoni najbrže napredovali.

Zato sam ubijeđen da možemo u 2021. godini otvoriti novo i uspješnije poglavlje u Bosni i Hercegovini – u interesu svih, a najviše u interesu dobrih ljudi ove zemlje.